

Sygn. akt III PK 91/15

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa J. K.
przeciwko Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w H.
o odszkodowanie za naruszenie zasady równego traktowania, odszkodowanie z
tytułu dyskryminacji oraz o ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 24 lutego 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Z.
z dnia 11 marca 2015 r., sygn. akt IV Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 marca 2015 r. Sąd Okręgowy w Z. oddalił apelację J. K. od wyroku Sądu Rejonowego w Z. z dnia 30 października 2014 r., którym oddalono jego powództwo przeciwko Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w H. o ustalenie wysokości wynagrodzenia zasadniczego, zasądzenie różnicy pomiędzy wynagrodzeniem należnym a wypłaconym oraz odszkodowanie z tytułu nierównego traktowania w zatrudnieniu.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił: 1) naruszenie prawa materialnego, tj.:
a) art. 18^{3a} § 1, § 2 i § 5 pkt 2 w związku z art. 11³ k.p., przez jego błędną wykładnię polegającą na nieuprawnionym przyjęciu, że kierowanie w stosunku do pracownika, w obecności innych pracowników wypowiedzi odnoszących się do wyznawanej

przez niego religii i wyznaniowego charakteru szkoły wyższej, w której zdobył wyższe wykształcenie, które to wypowiedzi zostały uznane przez Sąd drugiej instancji za niedopuszczalne, nie wypełniają znamion molestowania, opisanych w powołanym przepisie oraz że nie stanowi molestowania „sztuczne” awansowanie pracownika - polegające na zmianie stanowiska pracy na wyższe oraz kategorii zaszeregowania, bez zmiany wynagrodzenia za pracę; b) art. 18^{3d} k.p., przez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy z ustalonych okoliczności sprawy wynika, iż zachowanie dyrektora pozwanej Stacji wyczerpuje hipotezę powołanej normy, tj. stanowi naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu; c) art. 18^{3b} § 1 pkt 2 k.p., przez jego błędną wykładnię w zakresie odnoszącym się do pojęcia „obiektywnych powodów nierównego traktowania”, polegającą na nieuprawnionym przyjęciu, że trudna sytuacja finansowa pracodawcy stanowi obiektywny czynnik usprawiedliwiający zróżnicowanie sytuacji pracownika w sferze wynagrodzenia za pracę względem innego pracownika w tych samych okolicznościach faktycznych, tj. w związku ze zmianą stanowiska pracy i kategorii zaszeregowania; d) art. 18^{3c} § 3 k.p., przez błędną wykładnię pojęcia „pracy o jednakowej wartości”, polegającą na nieuprawnionym przyjęciu, że kategoria przydzielonych zadań ze względu na powierzony pracownikowi obszar zagadnień może stanowić kryterium oceny stopnia wysiłku fizycznego i psychicznego pracownika, a tym samym usprawiedliwiać zróżnicowanie w zakresie wskazanych pojęć - w odniesieniu do tożsamyh stanowisk pracy w strukturze organizacyjnej pozwanego pracodawcy; e) art. 18^{3c} § 1 k.p., przez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy zaistniały przesłanki opisane w hipotezie przytoczonej normy; 2) naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 328 § 2 w związku z art. 378 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez niewyjaśnienie podstawy prawnej, na której Sąd odwoławczy oparł twierdzenie, że „wypowiedzi dyrektora pozwanej Stacji nie skutkowały naruszeniem zasady równego traktowania powoda w zatrudnieniu” oraz nienależyte ustosunkowanie się do zarzutów apelacyjnych poprzez nierozpoznanie podniesionego w apelacji zarzutu naruszenia art. 18^{3a} § 1, § 2 i § 5 pkt. 2 w związku z art. 18^{3d} k.p.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością ze względu na naruszenie art. 18^{3a} § 1, § 2 i § 5 pkt 2 w związku z art. 11³ k.p. oraz art. 18^{3d} k.p. wobec dokonanej przez Sąd oceny, że zachowanie dyrektora strony pozwanej w stosunku do pracowników było upokarzające i mające na celu umniejszenie zdobytego przez nich wykształcenia. W ocenie skarżącego, wypowiedzi w mniemaniu dyrektora strony pozwanej żartobliwe, a które zostały odebrane przez osoby zainteresowane jako poniżające, wypełniają znamiona molestowania z art. 18^{3a} § 5 pkt 2 k.p. i uzasadniają żądanie odszkodowania przewidzianego w art. 18^{3d} k.p., co wskazuje na wydanie przez Sąd drugiej instancji oczywiście wadliwego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz

podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574). Inaczej mówiąc, przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie przepisu prawa, ale sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2014 r., III UK 125/13, LEX 1648642).

Skarżący nie zdołał wykazać występowania tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Po pierwsze, skarżący jako podstawę faktyczną roszczeń wskazał jego nierówne traktowanie ze względu na wykształcenie (rodzaj ukończonej uczelni). W judykaturze Sądu Najwyższego przeważa aktualnie pogląd, że nie każde nierówne traktowanie jest dyskryminacją, ale jest nią jedynie nieusprawiedliwione

obiektywnymi powodami gorsze traktowanie pracownika ze względu na niezwiązane z wykonywaną pracą cechy lub właściwości dotyczące go osobiście i istotne ze społecznego punktu widzenia, przykładowo wymienione w art. 18^{3a} § 1 k.p., bądź ze względu na zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony albo w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy. Przykładowe wyliczenie wymienionych w pierwszej części powołanego przepisu kryteriów dyskryminacyjnych, wskazuje, że chodzi tu o cechy i właściwości osobiste człowieka niezwiązane z wykonywaną pracą i to o tak doniosłym znaczeniu społecznym, że zostały przez ustawodawcę uznane za zakazane kryteria różnicowania w dziedzinie zatrudnienia. Otwarty katalog tych przyczyn pozwala zatem na jego uzupełnienie wyłącznie o inne cechy (właściwości, przymioty) osobiste o społecznie doniosłym znaczeniu, takie jak np. światopogląd, nosicielstwo wirusa HIV, a nawet wygląd, jeżeli w określonych okolicznościach może być uznany za przyczynę różnicowania pracowników stanowiącego przejaw dyskryminacji w postaci molestowania (art. 18^{3a} § 5 pkt 2 k.p. - por. wyroki z dnia 2 października 2012 r., II PK 82/12, OSNP 2013 nr 17-18, poz. 202 oraz z dnia 14 maja 2014 r., II PK 208/13, Monitor Prawa Pracy 2014 nr 9, s. 474-477). Skarżący nie przeprowadza wywodu jurydycznego dla wykazania (a nawet nie twierdzi), że wskazana przez niego przyczyna nierównego traktowania należy do kryteriów dyskryminacyjnych w rozumieniu art. 18^{3a} § 5 pkt 2 w związku z art. 18^{3a} § 1 i 2 k.p.

Po drugie, skarżący pomija, że dla uznania dyskryminowania w rozumieniu art. 18^{3a} § 5 pkt 2 k.p. nie jest wystarczający skutek w postaci naruszenia godności pracownika (w jego mniemaniu), ale konieczne jest także stworzenie wobec niego zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery. Takie ustalenia nie wynikają ze stanu faktycznego stanowiącego podstawę zaskarżonego wyroku.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.